

Det, jeg godt vil påpege i denne forbindelse, er, at man jo altså kan opretholde sin tilladelse i 3 år uden at operere. Tilladelserne bliver normalt givet for 10 år ad gangen. Man vil se en adfærdændring hos disse mennesker, så man kan diskutere, om det nu er særlig formålstjæntligt.

Når fru Gerner Nielsen tillader sig at sammenligne det med Grønlands undergrund, så er det, fordi vi jo ikke her taler ral og sand og bygningsmaterialer og den slags ting; her taler vi olie, eller vi taler guld, eller hvad vi nu taler om, og da kan det være fuldstændig rigtigt, for da er det også afgrænset geografisk, hvad der skal opereres i.

Men det hensigtsmæssige her synes jeg nok kunne give anledning til en diskussion. Jeg er ikke sikker på, at man miljømæssigt nødvendigvis har fundet de vises sten på den måde, man nu deler det op i. Men det er da værd at spekulere over.

#### Aage Brusgaard (FP):

Jeg har siddet og noteret en del spørgsmål og betænkeligheder ned, da jeg læste lovforslaget, men de er faktisk identiske med de spørgsmål, der blev stillet både af V og K. Så det vil jeg springe over, dem får vi jo svar på.

Råstoffer kan vi vel dele op i to grupper, nemlig råstoffer på land og råstoffer i vand. Det med råstoffer på land mener jeg egentlig ikke er det store problem. Her har vi jo kommunerne og amterne til at give tilladelse, når der skal åbnes en ny sand- eller grusgrav.

Hvis vi nu tog f.eks. Varbo på Nordmors, hvor vi graver moler hver eneste dag. For en 8-10 år siden, da jeg sad i amtsrådet, sad jeg i sådan et udvalg – for øvrigt sammen med én fra Skov- og Naturstyrelsen – og der blev faktisk lavet en hel bog over alle de steder, hvor der er moler, og nøjagtigt præciseret, hvor der må graves moler de næste 25 år. Det synes jeg da er meget fornuftigt – en nøjagtig beskrivelse af, hvordan graven skal afleveres, altså i retableret tilstand, og det synes jeg jo både fungerer udmærket og er godt, særlig for vores efterkommere.

Det, der nok er problemet, er ral- og sandgravning i vådområderne. Det er der ingen tvivl om, og det var også dér, V og K stillede spørgsmålene. Ved de to andre lovforslag, vi havde om skov, opfordrede jeg til, at man kom i deputation. Det behøver jeg ikke at bede om her, for vi har lige modtaget et brev fra Danmarks Ral- og

Sandsugerforening, hvor de beder om at komme i deputation så hurtigt som muligt, og hvor de har skrevet fem kritikpunkter, hvis man kan sige det sådan, altså fem punkter, hvor der er noget, de gerne vil have lavet om. Jeg vil ikke til at læse disse punkter op, for det modtager samtlige udvalgsmedlemmer og ministeren jo. Så det er noget, vi må drøfte i udvalget.

Men jeg vil godt sige, at hvis nu vi gør det meget, meget vanskeligt, eventuelt umuligt for ralgravere at eksistere – vi vil jo bygge stadig væk – så må vi jo hente det ral, man ikke må hente op af havets bund, op fra grusgrave og sandhuller på land. Er det så bedre? Så det vil altså være en afvejning af forholdene.

Endelig vil jeg da også godt sige, at hvis dette lovforslag er lavet for at beskytte vores områder og vores kyster, så vil jeg spørge, om de, der mest har forbrudt sig mod alle de ting, der står i det lovforslag, når alt kommer til alt, så faktisk ikke er det offentlige ved broanlæg, tunnelanlæg, havneanlæg osv. osv.? Dér tager man jo absolut ingen hensyn hverken til sand eller grus, eller hvor mange meter der er og fisk osv.

Så jeg synes også godt, at man lige kan tænke på dét, når man skriver sådan et lovforslag, altså at det offentlige bryder sådan en lov, fordi så laver man jo bare et landsplansdirektiv, og så omgår man jo alle de andre fine, skrevne love.

#### Bent Hindrup Andersen (EL):

Ændringerne i det fremsatte lovforslag går i den rigtige retning. Det drejer sig om en opstramning, så indvinding af råstoffer på havet kun kan ske efter en forudgående tilladelse.

Endvidere foreslås der en opstramning omkring råstofudvindingen på land, og det vil sige i form af hjemmel til større miljømæssige krav.

Så langt, så godt. Det er det væsentligste, der er i det fremsatte lovforslag, og det kan vi støtte.

Så er der også nævnt muligheden for, at Naturklagenævnet bliver indsat som klageinstans. Vi har også behandlet disse spørgsmål om ankeinstanser, bl.a. sidst i forbindelse med debatten om bevaringsværdige bygninger i kulturmiljødebatten, og jeg synes, at man kunne overveje her, om man også skulle give de lokale borgere muligheder for at gribe yderligere ind og beskytte naturen.

Jeg vil gætte på, at ministeren også er enig i betragtningen om, at på samme måde som med bevaringsværdige bygninger er det også, når det drejer sig om at bevare naturen og havet, de